

TATÁR GYÖRGY
Franz Rosenzweig

Franz Rosenzweig, akit később Heidegger egyetlen filozófiai kortársaként emlegettek, 1886. december 25-én született Kasselban, csaknem teljesen asszimilálódott zsidó családban. A család oldalági rokonai szinte kivétel nélkül kikeresztelkedtek. 1905-től a göttingeni orvostudományi egyetemre iratkozik be, az első szemesztert végzi el. Tanulmányait Münchenben, majd Freiburgban, 1907-től Berlinben folytatja, de már nem orvosnak készül: történelmet és filozófiát tanul. Freiburgban a kor legnagyobb történészének, Meineckének kedvenc tanítványa. 1912-ben nála teszi le doktori vizsgáját, *Hegel és az állam* című dolgozatával. 1913-ban a kikeresztelkedés gondolata foglalkoztatja, egy berlini zsidó istentisztelet alkalmával azonban végérvényesen úgy dönt, hogy zsidó marad. Szellemi útja ettől kezdve az asszimilált perifériák felől a zsidóság centruma felé tart, élete legvégén Leo Baeck, berlini rabbi, a „morénu” (tanítónk) rangot adományozza neki. 1913–14-ben Hermann Cohen tanítja Berlinben. 1914-től több ízben bevonul, 1916 elejétől a háború végéig a Balkánon szolgál. Fő művét (*A megváltás csillagá-t*) itt kezdi el írni tábori levelezőlapokon. Leszerelése után párhuzamosan fejezi be a *Hegel és az állam* című munkájával. 1920-ban megnősül, és zsidó kurzusokat irányít Kasselban. Az év derekán áttelepül Frankfurtba, és – többek közt Buberrel együtt – megalapítja a Szabad Zsidó Tanház nevű felnőtt-főiskolát, ahol bármilyen foglalkozású és bármilyen vallású emberek tanítják egymást. Buber itteni előadásaiból írja meg később *Én és Te* című művét, 1923-ig itt tart előadásokat Gershom Scholem is. 1922 januárjában tör ki rajta gyógyíthatatlan betegsége, aminek következtében fokozatosan megbénul, és elveszíti beszélőképességét. A Tanház ettől kezdve szellemi irányításával működik tovább: Rosenzweig felesége és barátai segítségével teljesen bénán is tovább dolgozik. 1922 végétől folyamatos munkával lefordítja Jehuda Halévi himnuszait, kommentárokkal látja el őket, tanulmányokat és cikkeket ír. 1924 tavaszán Buberrel együtt hozzáfog a teljes Biblia lefordításához, közös munkájuknak csak a halála vet véget. Együttesen kialakított fordítási elveik alapján Buber egymaga fejezi be a munkát a hatvanas évek elején. 1929. december 10-én halt meg.